



Први потпредседник Владе и министар спољних послова Републике Србије Ивица Дачић у интервјуу за Спутњик саопштио је да Република Србија апелује на црногорске власти да нађу заједнички језик са својим грађанима српске националности и својом црквом и одбацује сваки покушај да се њој припише одговорност за стање у Црној Гори.

Шеф српске дипломатије истакао је и да је једини пут за стабилност Црне Горе договор, а да избегавање дијалога само може да води ка даљој ескалацији сукоба.

Интервју преносимо у целости:

— Веома је важно да се проблеми решавају дијалогом. За нас никакав проблем не представља да ли грађани Црне Горе желе да живе заједно са Србијом или желе да имају своју државу.

Питање суверености и независности Црне Горе нема никакве везе са правима српског народа, грађана Црне Горе, којих има више од 28 одсто, нити са Српском православном црквом, односно Митрополијом црногорско-приморском.

Одговорићу некадашњом изјавом Мила Ђукановића: бестидне су и бесплодне претње црногорском народу српском хегемонијом.

Апсолутно је у праву. То су велике лажи које прикривају суштину проблема, а то је да не постоји дијалог о кључним питањима, да је закон о вероисповести донет супротно препорукама Венецијанске комисије, да неке мере јасно говоре о намери да се отима имовина Српске православне цркве, а кад је реч о најновијим дешавањима, шта је био разлог за одређивање притвора владике Јоаникија и свештеника?

Наравно да је требало да поштују здравствене мере, али овакав однос је показао да се намерно хтело да неко буде у притвору. Такође прекршена је европска конвенција о људским правима, јер није дозвољен улазак у Црну Гору адвокату ког је владика одредио. Ако је интерес смиривање ситуације то нису прави потези. Србија је реаговала веома

уздржано. Ми смо позивали на мир, и данас позивамо на дијалог, да се нађе заједнички језик.

Према тумачењу црногорских званичника то су грађани који желе да негирају идентитет Црне Горе.

— Питање људских и грађанских права је универзалног карактера.

Република Србија је на сваких неколико месеци изложена жестоком проверавању од стране Хрватске, Бугарске, Румуније, везано за права њихове мањине и они то са правом раде. И то није мешање у унутрашње ствари, а кад Србија постави питање права српског народа онда се то тумачи као притисак и жеља за хегемонијом.

О каквој хегемонији говорите?

Нико није дошао из Прокупља у Црну Гору, напротив многи су дошли у Прокупље из Црне Горе. И то није спорно али наведите ми једно име неког Србина који је у државним органима у Црној Гори.

Да будем потпуно фокусиран, ми не желимо да заоштравамо односе. Не желим да одговарам на бестијалне нападе који су дошли на моју реторику, а ја сам само рекао да треба избећи братоубилачки рат.

Кад смо већ код Милошевића, ја сам се у високој политици појавио 1992. Пре тога су већ људи из руководства Црне Горе били код Дубровника и Цавтата. Нисам ја. Ако уђете на интернет и укуцате „фотографије Милошевића и Дачића“ изаћи ће две или три, а укуцајте „фотографије Милошевића и црногорског руководства“ па ћете видети колико их има. И нисам приметио да су на тим фотографијама нерасположени. Они су говорили да се поносе црногорском државношћу и српским пореклом.

Не желим да полемишем с њима, мене црногорска држава и независност уопште не занима, али нас занимају грађани Црне Горе који су Срби. Ово је плашење црногорског народа српском хегемонијом.

И плашење 90-им годинама, с којима председник Ђукановић прави паралелу и каже да се неће дозволити „изанђале и окрвављене формуле“

— А зар нису кржаве и изанђале формуле антисрпске политике црногорског руководства. Нећемо ни ми изанђале историјске рецесиве које потпуно мењају историју односа Срба и Црногораца.

Ми желимо најбоље могуће односе са Црном Гором. Не желимо никакав патернализам.

Да будемо искрени, какав је утицај Србија могла да има на Црну Гору? А они су годинама имали највећи утицај на политику Србије. Кад су питали Александра Карађорђевића да стави неког Црногорца у руководство он је рекао: шта ће вам, ја сам Црногорац.

Он је унук краља Николе Петровића, рођен на Цетињу. Немојте нас из јужне Србије да питате што Србија и Црна Гора нису биле две државе. Зато сам и рекао да је за Србију

можда боље било да прихватила предлог сила Антанте, да уместо стварања Југославије добије слободан излаз на море, како је предлагао Вудро Вилсон, и значајан део српских земаља где су живели Срби.

И сад ви то генерализујете у однос који говори о српској хегемонији. Нећу да кажем да је Карађорђевић био напола Црногорац, јер се и Никола Петровић изјашњавао као Србин.

Много је оних који имају црногорско порекло, али не треба да се пребројавају крвна зрнца.

— Ми то не желимо. Али они који кажу немојте да пребројавате крвна зрнца прво су их пребројали у Црној Гори. Што онда нема Срба у власти?

Са друге стране, молио бих да се не злоупотребљавају моје речи у стварању антицрногорске атмосфере у Србији.

Ја истичем као позитиван пример да су на стотине грађана који су пореклом из Црне Горе, без обзира како се изјашњавају, апсолутно били добродошли. А пошто они говоре о нашој хегемонији, могу и ја да говорим да се деценијама стварала друга врста хегемоније овде, у Београду - тзв. експозитура црногорске власти.

Њима су целу логику давале агентуре из Србије и томе мора да се стане на пут, јер не можете користити све привилегије у Србији, а подржавати неког ко ради против интереса српског народа у Црној Гори. То није логично ни поштено. А што се тиче обичних грађана, уверен сам да су сви они увидели колико су бесмислене оптужбе на рачун Србије. Није Србија проблем, решавајте га у Црној Гори, али не на начин да се нарушавају права српског народа.

Шта конкретно Србија може да предузме? Може ли рецимо да се обрати неким међународним организацијама попут ПССЕ, ОЕБС, или неки кажу чак УН? Постоје ли механизми за заштиту права Срба које још нисмо искористили, а могли бисмо?

— Постоје механизми, али они би значили даље заоштравање наших односа, а ми то не желимо. Зато и кажемо: не треба ми да се обраћамо међународним организацијама као друга држава. Треба да се обраћају грађани Црне Горе и представници српског народа који живе у Црној Гори. И то је пут.

Ми желимо да смирујемо ситуацију а не да је заоштравамо. Зато сматрамо да би било добро да се дијалог настави.

Имате ли комуникацију са колегом у Црној Гори?

— Пошто није било састанака није било ни комуникације. Њихово саопштење је било веома некоректно и испод сваког нивоа, јер сви они добро знају колико сам труда уложио на разним функцијама да се дође до заједничког језика између Срба у Црној Гори и црногорске власти.

И сам језик како су ми се обратили показује ниво који ће са моје стране ипак утицати да смањим ниво комуникације са њима. Мислим да је то недостојно, нарочито од стране оних који су били много већи „ратни хероји“ од мене.

Ја нисам син њиховог стијења и чувар њиховог поштења, ја сам из Србије, а ти који су се клели и бусали у груди да су најбољи сарадници Милошевића и чувари српства, а сада говоре антисрпским језиком – према томе имам само презир.

Матија Бећковић је једном рекао да када Срби нападају Црногорце или Црногорци Србе то је као да пљују у вис, пљују сами на себе.

Како објашњавате да је народ у Црној Гори који је изашао да протестује против хапшења владике и свештеника певао је „Ој Косово, Косово“?

— И треба да певају. Они треба да питају своје руководство, ако сте већ хтели да браните интегритет Црне Горе што нисте тражили Црну Гору у границама пре Првог светског рата. Да ли људи знају да је 1991. било више од 10.000 Црногораца у Пећи? Наравно да су сви протерани. Нисам ја писао о Косову, нисам ја смислио песму „На Ловћену Његош спава, најмудрија српска глава“. Ја нисам из Црне Горе и немам ту емоцију па да се са њима свађам.

Има ли разлога за страх за Србе у Црној Гори?

— Нема разлога за страх, има разлога за уздржаност. Њихов је циљ да буде што мање грађана који ће се изјаснити као Срби. Срби треба да издрже и не смеју да дозволе да почну да мрзе Црногорце, ни Црногорци не смеју да дозволе да почну да мрзе Србе јер ми немамо ближих. Њихове прадеде су били Срби, очеви су били Југословени, сад су можда Црногорци, али свеједно ми смо браћа. То је иста крв. И зато ако смо браћа по крви, ако имамо заједничку историју хајде да имамо заједничку будућност. Нећемо бити у истој држави? Па шта. То није разлог да се сада оспоравају права српског народа који не жели да оспорава независност Црне Горе и њено право да иде својим путем.

Свака земља на свету има право да брине о свом народу који живи у другој држави, једно Србија то не сме.

Неки су бринули са преко 15.000 километара за друге народе - видели сте како су се Медлин Олбрајт и Клинтон секирали за Албанце на Косову - а ми не смемо да бринемо за Србе који су ту.

Да не причам о томе да је мешање у унутрашње ствари које је дошло из Црне Горе најбруталније кад је реч о Србији - то је признање је Косова.

Ми би требало да сваки пут кад они помену Косово као независно да уложимо протест због мешања у унутрашње ствари. Хоћемо тиме да се бавимо? И поред свега, не смемо да дођемо у ситуацију да дође до сукоба, а можда би неки то желели.

Какав расплет очекујете у Црној Гори?

— Мој добронамеран савет јесте да се седне и разговара. Сваки дијалог је бољи од сукоба. Не сме се довести до тога да то не буде рационалан дијалог, него да се створи атмосфера да су то све антисрпски потези, да је реч о негирању права српског народа и Српске православне цркве, а нарочито ако се стекне уверење да неко покушава да отима

светиње.

За света места су увек говорили да нико не треба да у њих дира. Када би те свеце питали да ли су Срби или Црногорци мислим да би били изненађени. **Како коментаришете нови талас прича о разграничењу и размени територија о чему говоре и званичници у Приштини, али и македонски председник Стево Пендаровски који ту идеју одбацује?**

— Слажем се са председником Северне Македоније да промена граница није увек идеално решење. Само је питање на који период мисли и да ли мисли на границе Србије или на границе његове земље. Доста ми је таквих лицемерних изјава где вам неко узме кућу и каже да је сада затечено стање и да нема даљих промена. Принцип неповредивости граница је нарушен кад је признато Косово. Према тома, аргумент да нема промене граница, које ми иначе не признајемо јер су према Косово административне линије, јесте покушај да се заустави негативан ефекат онога што се догодило око Косова на неке друге земље. О томе је требало да размишљате пре него што се признали Косово.

Зашто се баш сад прича о томе, јер наставка дијалога нема на видику?

— Велико је питање када ће дијалог бити настављен зато што се не зна шта ће бити на Косову. Мислим да је то беспотребно отварање тих тема. Али хајде прво да спроведемо Бриселски споразум или Приштина нема намеру да реализује, што доводи у питање и кредибилитет ЕУ као посредника. Надам да ће Ђозеп Борељ и Мирослав Лајчак ускоро покренути преговарачки процес. Ми смо спремни а наши услови су познати – укидање такси и било каквих реципрочних мера. Чим се то деси дијалог може бити настављен, што се Србије тиче. Овде је питање ко би на Косову наставио дијалог због конфузије око тога ко ће уопште формирати владу и да ли ће је уопште формирати. **Да ли на било који начин амерички избори могу да утичу на убрзање дијалога и ко би за Србију био бољи — Доналд Трамп или Џо Бајден?**

— Свакако да је за српске интересе била боља Трампова администрација. Можда би и нека нова Бајденова администрација имала неки нови приступ који би био бољи од некадашњег. Србија не жели да се меша у изборе у САД, иако се у наше изборе свако меша. Али мислим да ће на овим изборима доминирати неке друге теме: Ковид 19, однос према Кини, оптужбе на рачун Обаме и Бајдена, оптуживање се Кина. То ће бити тешка политичка борба јер су последице пандемије у Америци изузетно тешке, не само да је било мртвих него је дошло до великог броја незапослених. **А са аспекта интереса Србије?**

— Срби у САД ће се без икаквог утицаја Србије опредељивати и на основу процене ко се како односио према Србији у претходном периоду. Зато су Срби нарочито у овом периоду били више наклоњени Трамповој администрацији. Ми смо захвални и председнику Трампу, и Гренелу што су подстакли неке процесе, што прихватају идеју да треба да дође до компромиса који би био у интересу обе стране и што не сматрају да је то питање завршено и да Србија не треба само да призна независност Косова.

Ово је први пут да је америчка администрација имала такав приступ, што је за нас веома битно јер отвара могућност за компромисе и договоре. Али велико је питање да ли ће се то десити, да ли ће дијалог бити настављен и да ли ће доћи до решења пре него што буде председничких избора. Мислим да је то практично немогуће имајући у виду и постојећу ситуацију, и пандемију, и кризу у Приштини. **Хоће ли бити нових повлачења признања Косова?**

— Наставићемо са тим активностима у складу са епидемиолошком ситуацијом. Сигурно је да је наше легитимно право да се боримо за наш територијални интегритет и суверенитет. Никоме не оспоравамо право да у складу са међународним нормама разговара и о овим темама, али не сматрамо да је то питање решено. И зато док се то питање не реши, док Косово не буде примљено у УН ми имамо легитимно право да се боримо за наше државне и националне интересе. **Мислите да је реално да Косово буде примљено у УН?**

— Мислим да ако Србија има овакав приступ и овакав добар однос са Русијом и Кином да се то никад неће десити. А иначе сад је број оних који признају Косово опао испод половине тако да Косово више нема већину да постане ни члан УН, ни члан Интерпола, Унеска или других организација. Код УН је још повољнија ситуација за нас јер сталне чланице Савета безбедности имају могућност да ставе вето. Зато су нам, између осталог, битни односи са Русијом и Кином да имамо гаранције да неко неће Косово увести у УН на мала врата. **Током пандемије нам је помогло што имамо добре односе с Русијом и Кином. Ипак, сада када се отварају још дубље геополитичке поделе, пре свега између САД и Кине, хоће ли нас притискати да ту сарадњу мало прикочимо?**

Сви знају да ми не реагујемо на притиске. Гледамо шта је у најбољем интересу Србије, не зато што волимо Русију или Кину него зато што волимо Србију. Ја бих волео да имамо такве односе и са САД, Француском, Немачком, Британијом, ми смо спремни али за то су потребне две стране. До сада нисмо имали велико разумевање.

